

UPORABA ORFFOVIH INSTRUMENTOV PRI POUKU GLASBENE UMETNOSTI

MAŠA KAPUŠIN

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
masa.kapusin@student.um.si

V tem poglavju je predstavljena uporaba Orffovih instrumentov pri pouku glasbene umetnosti. Glavni cilj poglavja je analizirati prispevek in uporabo Orffove pedagogike v sodobnem osnovnošolskem sistemu. V prvem podpoglavju so predstavljena glavna načela in osnovne značilnosti Orffove pedagogike. Drugo podpoglavje obravnava izbiro in možnosti uporabe Orffovih instrumentov v sklopu vzgojno-izobraževalnega procesa pri predmetu glasbene umetnosti. Ugotovitve potrjujejo, da ima Orffova pedagogika pozitiven vpliv na sodoben vzgojno-izobraževalni proces.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.25](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.25)

ISBN
978-961-286-993-9

Ključne besede:
glasbena umetnost,
Orffova pedagogika,
Orffovi instrumenti,
glasbene spretnosti,
osebnostni razvoj učencev

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.25](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.25)

ISBN

978-961-286-993-9

Keywords:

musical arts,
Orff pedagogy,
Orff instruments,
musical skills,
personal development
of pupils

USE OF ORFF INSTRUMENTS IN MUSICAL EDUCATION

MAŠA KAPUŠIN

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
masa.kapusin@student.um.si

This chapter introduces the use of Orff instruments in music lessons. The main aim is to analyze the contribution and application of Orff pedagogy in the contemporary primary school system. The first subchapter outlines the key principles and fundamental characteristics of Orff pedagogy. The second subchapter focuses on the selection and possibilities of using Orff instruments in the educational process within the subject of musical arts. The findings are supported by contemporary research results.

University of Maribor Press

1 Uvod

Glasba v vzgojno-izobraževalnem procesu ne zajema zgolj teorije, temveč je izkušnja, ki vključuje gibanje, čustva in ustvarjalnost. Učencem omogoča priložnost raziskovanja, eksperimentiranja ter ustvarjanja nečesa novega in edinstvenega. V sodobnem šolskem sistemu si tako prizadevamo v ospredje postaviti učence in hkrati poskrbeti, da so pri pouku aktivni del vzgojno-izobraževalnega procesa. Aktualnost takšnih didaktičnih pristopov, ki nagovarjajo učitelje po vsem svetu, je izpostavil Carl Orff. Poznavanje tematike je tako v prvi vrsti predvsem uporabno za učitelje, ki si prizadevajo otrokom omogočiti celostno doživljanje in spoznavanje glasbenega sveta.

2 Uporaba Orffovih instrumentov pri pouku glasbene umetnosti

Začetnik Orffove pedagogike je nemški skladatelj in glasbeni pedagog Carl Orff, ki je tradicionalen način poučevanja glasbene umetnosti preusmeril na način, ki v središče postavlja učenca in njegovo aktivnost pri izobraževalnem procesu (Guo, 2018).

2.1 Osnove Orffove pedagogike

Temeljno izhodišče Orffove pedagogike pri pouku glasbene umetnosti je, da se osredotoča na evolucijo notranjega sveta učencev. Spodbuja jih, da glasbe ne dojemajo kot breme, ampak da z njeno pomočjo edinstveno izražajo doživetje svojega notranjega sveta preko telesa, jezika in glasbil. Orffova metoda se prav tako osredotoča na spodbujanje lastne ustvarjalnosti učencev, poskrbi namreč, da so pri pouku glasbe aktivni del izobraževalnega procesa. Posledično zagotovi učencem dovolj prostora za razvoj individualnosti in jim hkrati omogoča možnost medsebojnega sodelovanja pri skupinskem delu in nastopanju (Guo, 2018). Prednosti sodelovanja učencev v skupinah je raziskal Bilen (2010) in izsledki raziskave nakazujejo, da sodelovalno učenje v osnovnih šolah pozitivno vpliva na različne vidike razvoja učencev, kot so glasbeni uspeh, posluš, pevske sposobnosti, igranje na instrumente in splošen odnos učencev do glasbe.

Orffova teorija temelji na načelih, ki zagovarjajo raznoliko in celovito metodo poučevanja. Spodbuja uporabo glasbenih elementov, ki se skladajo z naravnimi impulzi učencev, kot so preprosti glasbeni in ritmični instrumenti. Poudarja

pomembnost vključitve jezika, plesa, gibanja, dramske igre in slikarstva v pouk glasbene umetnosti, saj vsi ti elementi prispevajo k širjenju umetniških obzorij. Učence spodbuja k raziskovanju in ustvarjanju skozi razne glasbene improvizacije in nastope, pri čemer pride do izraza njihova kreativnost. Učitelje nagovarja k organizaciji glasbenega pouka, kjer so vključeni vsi čuti (vid, sluh, dotik, intuicija), saj s tem omogoča učencem celostno doživljanje glasbe (Zhang, 2019). Do teh ugotovitev je prišel raziskovalec Arslan (2009), ki je v svoji raziskavi primerjal tradicionalen način poučevanja glasbe in način, ki temelji na Orffovi pedagogiki. V raziskavo so bili vključeni učitelji in učenci 5. razreda osnovne šole v Turčiji. V sklopu tradicionalnega pouka glasbene umetnosti so učitelji učencem podajali vprašanja in navodila za izvedbo učne ure. Pri načinu, ki temelji na segmentih Orffove pedagogike, so učitelji v pouk vključili skladanje pesmi in ples. Izsledki raziskave so pokazali, da so učenci pri vključitvi Orffove pedagogike učno snov bistveno bolje razumeli in se ob tem tudi bolje počutili. Prav tako je vredno omeniti, da se je večina učencev počutila bolj samozavestno pri skupinskem delu v sklopu Orffovega pristopa. Podobne izsledke je navedla raziskovalka Azevedo (2020), ki je ugotovila, da vključitev Orffove pedagogike ni le koristna za osebni razvoj otrok, temveč jo učitelji lahko na enostaven način vključijo v svoje poučevanje. Študija je pokazala, da takšen pristop pozitivno vpliva na osebno neodvisnost, poveča ustvarjalnost otrok in medvrstniško sodelovanje v razredu.

Z vključitvijo Orffove pedagogike v vzgojno-izobraževalni proces osvajanje glasbenega znanja postane podkrepljeno s čutno stimulacijo, ki učencem omogoča poglobljeno razumevanje glasbe (Guo, 2018).

2.2 Izbira in uporaba Orffovih instrumentov v razredu

Zbirka Orffovih glasbil ponuja pestro izbiro različnih, preprostih ritmičnih in melodičnih instrumentov, ki učencem omogočajo preprosto in nezahtevno uporabo. Mednje uvrščamo glasbila, kot so ropotulje, kastanjete, zvončki, triangel, strgalo, majhen boben, tamburin, ksilofon itd. Ključen pomen uporabe Orffovih glasbil pri pouku glasbe je, da učitelji, po najboljših močeh, vsem učencem omogočijo dostop do njihove široke palete, demonstrirajo njihovo ustrezno uporabo in hkrati ustvarijo ozračje, ki spodbuja učence k aktivnemu in samostojnemu raziskovanju, spoznavanju in ustvarjanju (Apaydin, 2023). Takšen pristop temelji predvsem na osnovi improvizacije in nudi učencem možnost samoizražanja s pomočjo glasbe. Prav tako je treba upoštevati želje učencev in jim dopustiti prosto izbiro glasbil, saj

s tem pozitivno vplivamo na učinkovanje njihove motivacije, zagnanosti in želje po ustvarjanju (Guo, 2018). Pomembnost motivacije je poudarila avtorica Beegle (2022), ki je v pogovoru z učitelji ugotovila, da učence pri pouku glasbene umetnosti v veliki meri motivira že sama vključitev Orffovih instrumentov v vzgojno-izobraževalni proces.

Pri pouku glasbene umetnosti obstaja veliko raznolikih načinov uporabe Orffovih instrumentov. Beegle (2022) navaja primer, kjer učiteljica najprej učencem predstavi otroško pesem. V nadaljevanju si vsak učenec izbere Orffov instrument, za katerega meni, da bi najbolj ustrežal pesmi. Nato pesem spremlja s pomočjo izbranega instrumenta in pojasni, zakaj se je odločil za določen instrument, tempo in dinamiko. Učence prav tako spodbudimo h kritični presoji, ali bi morda za ritmično spremljavo pesmi bil primernejši kateri drug instrument. Pomembno je, da si v tem primeru učenci sami izberejo ritem, tempo in dinamiko, saj tako nastane več različic izvedbe pesmi. V dejavnost je priporočljivo vključiti elemente gibanja. Avtorica prav tako navaja, da je uporaba Orffovih instrumentov primerna tudi za glasbeni obliki, kot sta rondo in kanon.

V sklopu izobraževanja na fakulteti smo Orffovim instrumentom namenili veliko pozornosti ter izvedli veliko različnih dejavnosti, ki so pripomogle tudi pri praktičnem usposabljanju na osnovnih šolah. V sklopu vaj smo izvedli dejavnost, kjer smo obravnavali skladbo Antonia Vivaldija z naslovom Štirje letni časi. Po seznanitvi in poslušanju skladbe smo se razdelili v štiri skupine. Vsaka skupina je prejela Orffova glasbila (strgalo, palice, ropotulje, majhen boben, tamburin, triangel, kastanjete) in naša naloga je bila, da svoje doživljanje in asociacije letnih časov izrazimo z njihovo pomočjo. Pri tem smo lahko vključili tudi lastna glasbila (npr. tleskanje s prsti, udarjanje z nogo ob tla, ploskanje itd.). Ob koncu je vsaka skupina predstavila svojo izvedbo in pojasnila, zakaj se je odločila za posamezen instrument in zvok pri določenem letnem času. Študentje smo pri dejavnosti aktivno sodelovali in ustvarjali. Verjamem, da bi primer takšne dejavnosti bil zelo uspešen tudi pri učencih, saj bi imeli veliko prostora za brezmejno ustvarjalnost, domišljijo in inovativnost, hkrati pa bi imeli priložnost urjenja v sodelovanju pri skupinskem delu. Takšen princip dela lahko seveda uporabimo tudi pri ostalih otroških pesmicah in skladbah, kjer učenci ustvarjajo na podlagi svojih asociacij, doživljanj in zamisli.

3 Zaključek

Lahko zaključimo, da načela in aplikacije Orffove pedagogike pozitivno vplivajo na spoznavanje glasbenega sveta učencev kot tudi na njihov osebni razvoj. Pomembno je, da učitelji vključujejo Orffove pristope in instrumente v pouk glasbene umetnosti, saj prinašajo številne prednosti, ki se ne navezujejo zgolj na teoretična znanja, temveč tudi na pomembne veščine, kot so ustvarjalnost, timsko delo, iznajdljivost in domišljija. Hkrati pa Orffova načela nudijo veliko možnosti za medpredmetne povezave, kjer se glasba poveže z dramskimi igrami, slikarstvom, plesom in številnimi drugimi dejavnostmi.

Literatura

- Apaydın, Ö. (2023). Orff schulwerk approach and teacher in music education. *International Online Journal of Education and Teaching*, 10(2). 992–1006.
<https://iojet.org/index.php/IOJET/article/view/1876>
- Arslan, A. (2009). Orff schulwerk elementary music applications in interdisciplinary education in chair of primary school education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 2546–2551.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042809004510>
- Azevedo, K. (2020). Implementing the Orff Pedagogy for Teaching Music at the Elementary School Level. *Digital Commons @ CSUMB*.
https://digitalcommons.csumb.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1865&context=caps_thes_all
- Beegle, A. (2022). Playing with Orff and classroom instruments. *General music: Dimensions of practice*, 38–48. https://books.google.si/books?hl=en&lr=&id=Y-15EAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA38&dq=Playing+with+Orff+and+classroom+instruments.+General+music:+Dimensions+of+practice&ots=bmHQcGT1i&sig=3HwJFR9tx7DLD3i0TlzJI1m-6ds&redir_esc=y#v=onepage&q=Playing%20with%20Orff%20and%20classroom%20instruments.%20General%20music%3A%20Dimensions%20of%20practice&f=false
- Bilen, S. (2010). The effect of cooperative learning on the ability of prospect of music teachers to apply Orff-Schulwerk activities. *Procedia – Social and Behavioural Sciences*, 2(2), 4872–4877.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281000827X>
- Guo, W. (2018). The practice and research of Orff's music teaching method in contemporary Chinese music teaching. *3rd International conference on humanities science, management and education technology (HSMET 2018)*, 434–442. Atlantis Press. <https://www.atlantispress.com/proceedings/hsmet-18/25899149>
- Zhang, C. (2019). A Brief Analysis of Orff's Music Teaching Concept. *Review of Educational Theory*, 2(3), 21–24.
https://www.researchgate.net/publication/334200374_A_Brief_Analysis_of_Orff's_Music_Teaching_Concept